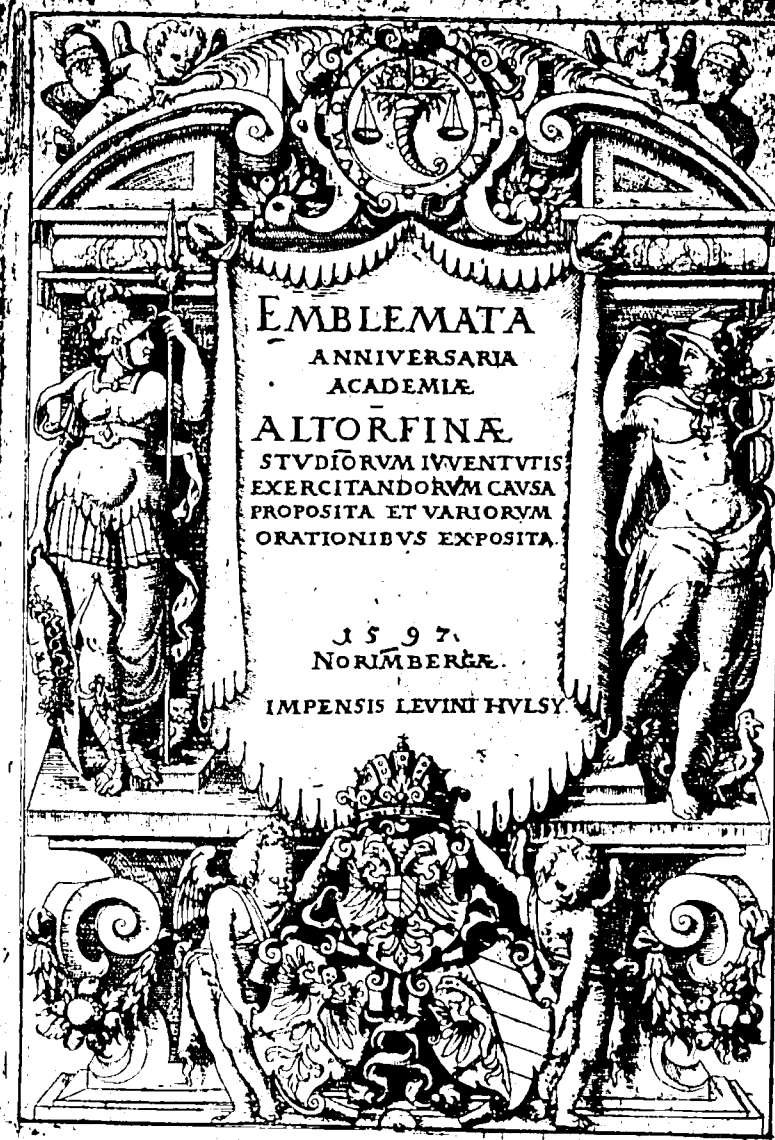

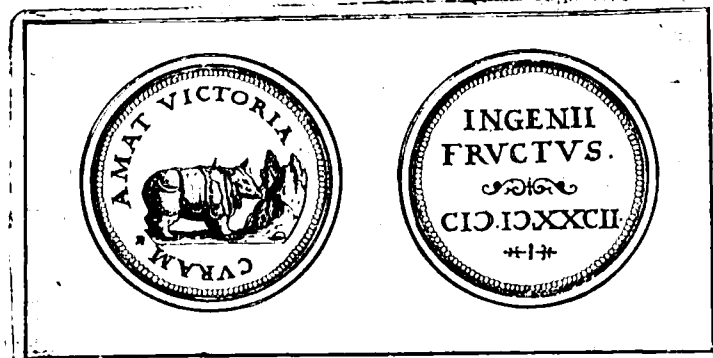
CAMBRIDGE
UNIVERSITY
LIBRARY

nos distrahat, & civilis sibi ratio vendicet sollicitudinis nostrae partes, quidquid tamen temporis de rerum familiarium occupatione decerpimus, transire non patimur otiosum, sed totum in lectionis exercitatione gratuite libenter expendimus, ut animae glarius vigeat instrumentum in acquisitione scientiae, sine qua mortalium vita non regitur liberaliter. Satis ne magnum hoc vobis, Auditores optimi, videtur cognitionis & scientiae studium in Imperatore? Sed brevisitas temporis jam obstat, ut ne nominare quidem mihi liceat principes eos, qui in historijs clari sunt propterea, quod cum belli pacisque, artibus solida eruditionis laudem conjunxerunt: Quis certe incognoscendis bonis artibus nihil temporis, nihil opera, nihil studij posuissent, si earum cognitionem ad virtutem & gloriam comparandam nihil prodesse censuissent. Sed si ut ante dixi, & ipsam naturae humanae conditionem & auctoritatem cum divinam, tum humanam, & exempla doctissimorum principum omnium temporum diligenter consideraverimus, reperiemus verissimum esse hoc symbolum: Virtutem doctrina parit. Quare hanc sapientem commonesactionem in pulcherrimo argenteo numismate nobis propositam grato animo amplectamur, eamque ipso opere implere annitamur. Quo nihil gratius erit, Amplissimo & Prudentissimo Senatu Noribergensi, qui nullis sumtibus parcat, ut nos adolescentes ad studium literarum & virtutis excitet,

D I X I.

ORA-

ORATIO SECVNDÆ CLASSIS,
RECITATA A GENEROSO DOMINO
BARONE GEORGIO ERASMO
à Tschernembl Austriaco,

Um Iunioribus apud sapientes, graves & eruditos viros, quales jam hic Conventus multos habet, facienda sunt verba, nihil eos magis decere arbitror quam brevitatem orationis. Quare & ego cum à praeceptoribus in hoc eruditissimorum virorum consessu aliquid dicere jubear, odiosam sermonis prolixitatem fugiens, statim me cōvertam ad qualemcunque explicationem pulcherrimi symboli, quod ab Amplissimo Senatu Noribergensi in argenteo numismate nobis adolescentibus proponitur, qui ex secunda classe in primam promovemur. Imago igitur, qua in numismate nobis attributo insculpitur, hac est: Rhinoceros cornu, quod in naribus habet, exacuit & limat ad petram. Quod hoc animal facere dicitur, cum pugnam initurum est cum Elephante, cujus alvum, quam scis se acuto cornu penetrare posse, pugnans

pugnans precipue petit, & in hac corporis parte Elephantem vulneratum occidit. Quod si Rhinoceros in pugnando ab alio Elephantis aberrat, ejus proboscide feritur, & dentibus dilaniatur. Anno Christi 1515. Albertus Dürerus Noribergensis pictor nobilissimus Regi Lusitaniae Emanueli pictura elegantissima expressit vivum Rhinocerotem, quem Rex à Cambaria India regione acceperat. Ex illa Dureri pictura suspicor desumptam imaginem Rhinocerotis, quae in nostro numismate conspicitur. Idem Lusitaniae Rex, ut horum animalium discordia & pugnam experiretur, ea aliquando inter se commisit: sed Elephas conspectum Rhinocerotem dicitur fugisse. Unde colligitur Rhinocerotem animale esse animosum, & quamquam minus est Elephantem, tamen fiducia sui cornu cum eo audere congregari, & sepe victorem Elephantis existere. Atque haec breviter sint nobis dicta de imagine Rhinocerotis, qui se non temere committit pugna cum robustissimo & fortissimo hoste in eunda, sed se ad futurum certamen exacuendo cornu ad saxum diligenter praeprarat, ut victoriâ potiatur. In numismate imagini Rhinocerotis suum cornu ad petram acuentis addita sunt haec verba, ex Catulli carmine desumpta: Amat victoria curam, Cujus symboli haud dubie hac est sententia: Nullam victoriâ ab ullo hoste unquam reportari sine ingenti curâ, sine labore & sine aliquo periculo. Quae sententia multis exemplis praestantissimorum regum, principum & ducum ex historia desumptis illustrari posset, si temporis brevitâs eorum commemorationem admitteret. Quid enim? An recens tot praeclaras victorias ab hoste bellicosissimo & saevissimo Moschovita Stephanus Polonorum Rex sapientissimus, fortissimus & felicissimus, sine immensa cura, assiduo labore & maximo periculo reportare potuisset? Cui Regi secundum DEVM immortales

tales gratiae debentur, quod multas Ecclesias Christi in Livonia & vicinis locis à tyrannide Moschovitica liberavit. Sed praetermissis bellicis victoriis paucis attingamus scholasticam militiam. Nobis enim scholasticis de nostra militia inclitus Noribergensis Reip. Senatus in hoc symbolo commonefactionem proponere voluit. Habet noster ordo hostes non paucos, qui nobis obstant, quo minus ad bonorum artium cognitionem & virtutis possessionem perveniamus. Quorum è numero hi quoque sunt, quos Hermolaus Barbarus Venetus, vir de studiis literarum optimè meritis, in hoc versu nominat:

Venter, pluma, venus laudem fugienda sequenti.

Eosdem & Pithagoras in aureo suo carmine nominat, cum inquit.

Κρατὲν δ' εἰδίζεο τῶνδ' ἐ: γαστρος μὲν πρῶτισα,
καὶ ὕπνος, λαγνείης τε.

Qui igitur in castris Musarum versantur, ante omnia pudeant temperantia & sobrietati, ne à ventre, gula & crapula turpiter vincantur, ut Sardanapalus & Bonosus Imperator victi sunt. Verus enim est hic senarius: πᾶσι γαστρὶ λεπτόν ἐ τίχτει νόον. Deinde Musarum tirores odisse debent nimium somnum, alterum illum sui ordinis hostem, ne ejus miserrima fiant mancipia. Cogitent exempla: Demosthenis primum, qui antelucanas operas fabrorum solitus est antevertere. Et item Alexandri Magni, qui minorem partem noctis somno, majorem vigiliis & meditationibus, tribuere consuevit. Iulianus quoque Imperator, aliàs malus & impius, noctes disparitus fuit in triplicia officia: Quietis, Reipublicae & Musarum. Quare & Plinius rectè nobis vigiliam commendat, cum inquit: Vigilia in ijs, in quibus animus inquiet, opere pascitur. Et idem Plinius in praefatione historiae suae naturalis ad

lis ad Imp. Vespasianum exclamat: Profecto vita vigilia est. Ut significet, quantum quisq; temporis somno tribuat, tantum vita sua detrudere. Verissime certe, nam & Plato ait in 7. de legibus, eum qui nimio somno deditus sit, nullius pretij hominem esse, nec plus valere mortuo: quod somnus & corpori & animo nostro & utriusq; functionibus impedimentum adferat. Nec aliter Aristoteles: qui potius vigilias quam somnum vita causam esse pronuntiat. Το ἐγρηγορέναι, inquit, τὸ ζῆν αἰτίον ἐστίν, ἢ τὸ καθεύδειν. Ex quibus mihi videtur Ovidius suos hosce versiculos expressisse, qui in omnium ore sunt:

Stulte quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?
Longa quiescendi tempora fata dabunt.

Tertius scholastici ordinis hostis est fœdus amor prohibetæ veneris, DEVM & homines gravissimè offendens. De quo hœst extant versiculi Bacchylidis veteris Poetæ Græci, quos Philippus Melanchthon latine sic reddidit.

Vt cum destatua facies formosa remota est,
Non decus in toto corpore truncus habet;
Sic reliqui mores spreti sine honore iacebunt,
Ni sint ornati laude pudicitæ.

Pretonius Arbiter quoq; de eo sic inquit:

Fœda est in coitu & brevis voluptas:
Et tædet Veneris statim peractæ.

Hitres, quos dixi, hostes primum vincendi sunt tironibus Musarum, & postea in alios multos domesticos hostes fortiter impetus faciendus est, ut feliciter superentur, expellenda multiplices tenebræ nostris mentibus, ejicienda ex voluntatibus innumerabilia vitia, domandi multi pravi affectus in cordibus nostris

nostris, ambitionis, superbiæ, emulationis, invidiæ, avaritiæ.
Rectè Prosper inquit:

Nunquam bella bonis, nunquam certamina defunt,
Et quo cum certet mens pia semper habet.

De his tot & tantis hostibus sine cura, sine diligentia, sine Labore, ut symbolum nobis datum nos monet, noster ordo nullas obtinebit victorias. Preparemus igitur nos magna cum cura ad omnis generis certamina, ut necessaria eruditione, & mediocri dicendi facultate instructi, cum acerrimis adversarijs veritatis, legum & honestarum artium aliquando feliciter & gloriosè pugnare, & per tales victorias Ecclesiæ Christi ac Reip. magno usui esse possimus.

D I X I.

B 2

ORA-